

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: محسن ارجمند
سردبیر: حبیب‌الله قاسم‌زاده
زیر نظر هیئت تحریریه

مسئول اجرایی: افسانه شایسته آذر
طراحی جلد: فاطمه پاشاخانو
مسئول هنری و صفحه‌آرا: معصومه دلنواز
مسئول فروش و اشتراک: حسین افشار

بها: ۳۵۰۰ تومان

دفتر نشریه و مرکز فروش:
تهران، بلوار کشاورز، بین خیابان
کارگر و ۱۶ آذر، پلاک ۲۹۲
تلفن: ۸۸۹۷۷۰۰۲ - ۸۸۹۷۹۵۴۴

Email: baztabedanesh@yahoo.com

بازتاب
نشریه‌ای درباره شناخت، مغز و رفتار

دوره هفتم، بهار و تابستان (۱۳۹۱)، شماره‌های
۲۳ و ۲۴

هیئت تحریریه

دکتر رامین مجتبابی
روان‌شناس و روان‌پزشک
دانشگاه جانز هاپکینز	دکتر ونداد شریفی
روان‌پزشک
دانشگاه علوم پزشکی تهران	دکتر محمدرضا باطنی
زبان‌شناس
دانشگاه تهران
دکتر آذرخش مکرری
روان‌پزشک
دانشگاه علوم پزشکی تهران	غلامحسین صدری‌افشار
نویسنده و مترجم	دکتر خسرو پارسا
جراح مغز و اعصاب
دکتر غلامرضا میرسپاسی
روان‌پزشک
دانشگاه علوم پزشکی تهران	دکتر اصلان ضربابی
روان‌پزشک	دکتر بیژن جهانگیری
فارماکولوژیست
دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر عبدالرحمن نجل رحیم
نورولوژیست
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	دکتر جمال عابدی
روان‌شناس
دانشگاه کالیفرنیا، دیویس	دکتر احمد جلیلی
روان‌پزشک
دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر تورج نیرنوری
جراح مغز و اعصاب	دکتر محمود عبادیان
استاد فلسفه و ادبیات
دانشگاه علامه طباطبایی	حسین حسین‌خانی
نویسنده و ناشر
دکتر رضا نیلی‌پور
زبان‌شناس
دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی	دکتر حسن عشایری
روان‌پزشک
دانشگاه علوم پزشکی ایران	دکتر محمدرضا زرین‌دست
فارماکولوژیست
دانشگاه علوم پزشکی تهران

فهرست:

- ۳..... سخن سردبیر
حیب‌الله قاسم‌زاده
- ۶..... جورج میلر و شکل‌گیری (علم) شناخت‌پژوهی
حیب‌الله قاسم‌زاده
- ۹..... انقلاب شناختی: دیدگاهی تاریخی
جرج، ا. میلر / ترجمه و تدوین: حیب‌الله قاسم‌زاده
- ۱۵..... رابطه هیجان و استعاره
علی عیسی‌زادگان
- ۲۳..... مبانی شناختی-هیجانی سیاس‌گذاری
زینب لشنی، محمدرضا شعیری، محمدعلی اصغری مقدم
- ۲۹..... مغز دوّم
سیری کارپنتر / ترجمه زهرا طاهری‌فر
- ۳۴..... افسردگی مادران و آسیب‌های اولیه در فرایند رشد و تحول کودک
شهرزاد دیبائیان
- ۴۲..... تحکیم و تقویت حافظه
ترجمه و تدوین: اکرم خمسّه
- ۴۸..... مقدمه‌ای بر رویکرد فراتشخیصی در درمان روان‌شناختی اختلال‌های روانی
فرزانه محمدی
- ۵۳..... توماس ترانسترومر و سکتّه شاعرانه
عبدالرحمن نجل رحیم
- ۵۵..... پرسش و پاسخ
ریچارد دیویدسون / ترجمه افسانه شایسته‌آذر
- ۵۹..... معرفی کتاب: شناخت‌درمانی برای بیماران مشکل‌آفرین
جودیت بک / ترجمه: حسن حمیدپور، زهرا اندوز، شبنم حمیدی، حمید جمعه‌پور

سخن سردبیر

مسافرت‌های بعدی، به همکاری نزدیک مایک و من، در نوشتن مقاله نظری - تاریخی هب و ویگوتسکی منجر شد. روان‌شناس دیگری که در این سفر ملاقات کردم، مری روت‌بارت (Mary Rothbart)، روان‌شناس برجسته رشد و عصب‌پژوه شناختی است. روان‌شناسان، مری را با کارهای بنیادی و آثار او درباره سنجش و بررسی مزاج یا خلق‌وخو (Temprament) می‌شناسند. وی جمع‌بندی این قسمت از تحقیقات خود را در کتابی تحت عنوان "Becoming Who We Are" (۲۰۱۱)، منتشر کرده است. او هم در جلسه سخن‌رانی من درباره استعاره حضور داشت و پس از اتمام جلسه، از طریق ای‌میل، ابراز علاقه کرد که جلسه‌ای با هم داشته باشیم. وقتی تعیین شد و به اطاقم آمد و از صحبت من تعریف کرد - که البته برایم غیرمنتظره بود. مخصوصاً از بیان تشبیهی و استعاره‌ای "کودکان شکوفه‌های زندگی هستند"، بسیار خوشش آمده بود. می‌گفت در این بیان، علاوه بر زیبایی، لطافت، طراوت و غیره، آسیب‌پذیری هم وجود دارد و شکوفه، به‌عنوان حوزه مبدأ، آن را هم در کنار خصوصیت‌های دیگر، به کودک (حوزه مقصد)، منتقل می‌سازد. درباره اشعار فارسی هم که به‌عنوان مثال استفاده کرده بودم، سوآلهایی کرد. من چون این علاقه را دیدم، کتاب شعر دوزبانه حافظ را که با خودم برده بودم، به‌عنوان هدیه به او دادم. این کتاب در قطع کوچک و خوش‌بختانه با کیفیت خوب چاپ شده بود و به اصطلاح می‌شد "جلو مهمان درآورد!". مری گفت درباره حافظ چیزی نمی‌داند. من کمی درباره غزلیاتش توضیح دادم. پس از اتمام مطالعاتم به ایران برگشتم. دو سال بعد، برای دسترسی به منابعی درباره ارتباط ادبیات و روان‌شناسی، باز هم راهی دانشگاه اوره‌گان شدم (۲۰۰۷). این سفر نیز به دعوت برترم مالی صورت گرفت. نتیجه کار من در این سفر، مقاله‌ای بود درباره تحلیل شناختی - روایی داستانی از گلستان سعدی که در مجله "International Journal on Humanistic Ideology" (۲۰۰۹) به چاپ رسید. مری روت‌بارت تا شنید من آن‌جا هستم، قراری گذاشت و پیشش رفتم. کتاب حافظی را که دو سال پیش داده بودم، روی میز دیدم.

سوّمین باری بود که به یوجین، شهر کوچک و با صفای دانشگاهی در ایالت اوره‌گان می‌رفتم. دانشگاه قدیمی اوره‌گان، در این شهر واقع شده است و در برخی از رشته‌های روان‌شناسی، علوم شناختی و عصب‌پژوهی در کنار رشته‌های مهندسی و فنی، علوم تربیتی و اجتماعی، شهرت و اعتباری برای خود کسب کرده است. نخستین بار در سال ۲۰۰۵ بود که به دعوت برترم مالی (Bertram Malle) رییس وقت "مؤسسه علوم شناختی و تصمیم‌گیری" (Institute of Cognitive and Decision Sciences)، مدتی را در این دانشگاه گذراندم. آن موقع، برای مطالعه در زمینه مدل‌ها و نظریه‌های جدید استعاره و پردازش استعاره‌ای، این مسافرت را انجام دادم. تا آن زمان، کم و بیش، با جنبه‌های روان‌شناختی و نوروسیکولوژیک استعاره، مخصوصاً از لحاظ ادراک استعاره و ویژگی‌های استعاره در شعر، آشنا شده بودم و مطالبی را نیز در این باره، منتشر کرده بودم. برترم مالی از من قول گرفت که نظراتم را در این باره، در قالب سخن‌رانی ارائه دهم. من به قولم عمل کردم و مطالبی را درباره ویژگی‌های استعاره در شعر فارسی با ذکر مثال‌هایی از اشعار سعدی و حافظ عرضه کردم. البته صحبت من درباره جنبه‌های ادبی و فنون شعری نبود، بلکه قصدم این بود که در چهارچوب نظریه‌های جدید جورج لیکاف، مارک جانسون و نیز فوکونیه و ترنر - با عنایت به تحقیقات مختلفی که درباره ادراک استعاره، مخصوصاً با توجه به رویکردهای عصب‌پژوهی شناختی و پردازش اطلاعات صورت گرفته بود - سخن بگویم. مارک جانسون (Mark Johnson)، نظریه پرداز استعاره، در جلسه حضور داشت و بدین ترتیب، ارتباط علمی ما آغاز شد، ارتباطی که هم‌چنان ادامه دارد و در حال حاضر، مشغول تدوین مقاله‌ای درباره نقش حوزه‌های مبدأ در آفرینش استعاره‌ها هستیم. در این سفر بود که با مایکل پوزنر (Michael Posner)، عصب‌پژوه شناختی معروف، از نزدیک آشنا شدم - ماجرای این آشنایی را قبلاً توضیح داده‌ام (تازه‌های علوم اعصاب، ۵-۱۳۸۴، شماره ۱۳-۱۲، ۷۲۳-۷۲۰؛ بازتاب دانش، ۱۳۸۸، شماره ۱۳، ۵۹-۵۶). این آشنایی در